

Handlingsplan

för ANDT-arbete inom Ljungby kommuns grundskolor

Gäller från: 20180630

Gäller för: Samtliga
grundskolor inom Ljungby
kommun

Fastställd av: Barn- och
utbildningsnämnden

Utarbetad av: Nina Alm Elgán,
ANDT- samordnare inom barn-
och utbildningsförvaltningen

Revideras senast: Augusti
2019

Version: 1

Dokumentansvarig förvaltning: Barn- och utbildningsförvaltningen

Ett utskrivet dokument är alltid en kopia, giltig version finns alltid på intranätet.

Innehållsförteckning

Handlingsplan.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Vision	3
Mål	3
Syfte	3
Lagstiftning	3
Förebyggande arbete	4
Förebyggande arbete inom Ljungby kommuns skolor.....	4
Rutin om elev röker under skoltid.....	5
Rutin vid misstanke om elevs missbruk eller langning.....	5
Rutin om elev misstänks vara påverkad av narkotika, dopingmedel eller alkohol under skoltid.....	6
Tydliggörande av ansvarsfördelning.....	6

Vision

Övergripande vision för Ljungby kommuns alkohol och drogförebyggande arbete: minskat bruk av tobak och alkohol, ett samhälle fritt från narkotika och dopning samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande.

Mål

- Att skolmiljön är trygg och fri från alkohol, narkotika, dopingpreparat och tobak.
- Att inga elevers studier störs eller bryts på grund av missbruk.
- Att medvetandegöra och väcka goda krafter hos alla som arbetar med ungdomarna.
- Att på skolorna ha nolltolerans för bruk av tobak, alkohol, doping och narkotika.
- Att främja det friska och skapa goda kunskaper kring ett hälsoförebyggande arbete.
- Skapa tydliga regler, förhållningssätt och stöd till elever och föräldrar.

Syfte

- Att skolorna ska bedriva ett likartat förebyggande arbete.
- Att skolorna ska agera enligt samma rutiner vid misstanke eller uppenbart bruk av alkohol, narkotika, doping och tobak bland elever.
- Vår drogpolicy syftar till att förebygga, upptäcka och ingripa mot bruk av droger.

Lagstiftning

Handlingsplanen har sin utgångspunkt i följande konventioner och lagar:

- I enlighet med FN:s barnkonvention är skolan skyldig att skydda barn och ungdomar ifrån narkotika.
- Enligt WHO:s tobakskonvention ansvarar kommunen för att skolan arbetar för att miljöerna blir helt tobaksfria och att personalen utbildas i tobaksförebyggande arbete och tobaksavvänjning.
- I enlighet med tobakslagen (1993:581 §2) samt SOU 2016:14 är det inte tillåtet att röka inom skolans område (både inomhusmiljöer och utomhusmiljöer där barn vistas ska vara rökfria). Vidare har arbetsgivaren ett ansvar för att arbetsmiljön ska vara rökfri i enlighet med kommunens policy.
- Skollagen 2010:800 anger att skolan ska arbeta för att motverka missbruk av droger och tobak.
- Enligt narkotikastrafflagen är det förbjudet att inneha eller konsumera preparat som är klassad som narkotika. Konsumtion och innehav i små mängder kan ge upp till 6 mån fängelse.
- Arbetsmiljölagen föreskriver att skolan ska ha en bra arbetsmiljö och skolan är skyldig att förebygga ohälsa och olycksfall, bl.a. orsakat av droger.
- Enligt socialtjänsten har skolan skyldighet att anmäla till socialtjänsten om skolan får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd.

Förebyggande arbete

Ett förebyggande arbete innebär att minimera risken för ohälsa. För detta krävs kunskap om vilka faktorer som påverkar beteendet negativt respektive positivt, de så kallade risk- och skyddsfaktorerna. En riskfaktor för ett visst beteende är en egenskap, händelse, förhållande eller process som ökar sannolikheten eller risken för ett visst utfall. Skyddande faktorer är egenskaper, händelser, förhållanden eller processer som minskar sannolikheten eller risken för ett visst utfall.

Risikfaktorerna behöver inte vara tecken på att eleven använder droger, men med en kontrollerad uppföljning av exempelvis skolprestation, frånvaro och elevens välmående ökar möjligheten för att sätta in stödjande insatser oavsett bakomliggande orsak. Det finns även skäl att arbeta omvänt och följa upp till exempel elever som röker för att identifiera orsaker. Då tobaksbruk är ett riskbeteende kan detta vara ett tecken på att eleven mår dåligt och/eller har andra bekymmer.

Nedan följer några exempel som påverkar barn och ungas hälsa:

Skyddsfaktorer:	Risikfaktorer:
Stöd från förälder/vårdnadshavare	Bristande intresse generellt
Skolnärvaro	Minskad motivation för skolarbetet
Skolframgång	Avsaknad av fritidsaktiviteter
Trivsel i skolan	Försämrade skolresultat
Goda sociala relationer	Upprepad ogiltig skolfrånvaro
Positiv förstärkning av lärare	Aggressivitet och våldhandlingar
Tydlighet (regler, krav, förväntningar, struktur i skolvardagen och hemmiljön)	Rökning (riskfaktor för narkotikaanvändning)
Strukturerad och innehållsrik fritid	Avsaknad av social kontroll/sociala kontrollmekanismer
Dialog mellan skola och föräldrar	Avsaknad av omsorg

Källa: Barnens behov i centrum, Socialstyrelsen (2015) samt En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2016-2020, Regeringskansliet.

Förebyggande arbete inom Ljungby kommuns skolor:

Arbete riktat till elever och vårdnadshavare:

- Tydlig information till elever och föräldrar om Ljungby kommuns gemensamma handlingsplan mot ANDT sker vid samtliga studieövergångar av respektive rektor.
- I samband med föräldramöte inför år 7 bjuds folkhälso- och friskvårdssamordnare för kommunen in för att informera om Tobaksfri duo.
- Elever i år 7-9 får möjlighet att ingå i Tobaksfri duo som är ett hälsofrämjande program där ett gemensamt avtal skrivs.
- Stärka elevers självkänsla och ställningstagande mot droger genom förhållningssätt, relationer, information samt förebyggande insatser som en del i ett hälsofrämjande elevhälsoarbete.

- **Arbete på skolan:**
- Tydlig information av rektor till samtliga anställda som arbetar i våra verksamheter gällande Barn- och utbildnings gemensamma handlingsplan mot ANDT.
- All personal arbetar aktivt för en tobaks- och drogfri arbetsmiljö. ANDT-undervisningen är allas ansvar, men rektor ansvarar för att ett systematiskt arbete inrättas på varje skolenhet i samråd med elevhälsan. Arbetet utvärderas vid varje läsårsstart, respektive rektor ansvarar
- Arbeta hälsofrämjande med att visa eleverna vad goda levnadsvanor innebär för att möjliggöra att eleverna gör kloka val i form av att äta rätt, röra på sig, finnas med i sociala sammanhang samt ett förebyggande arbete för att främja ökad skolnärvaro.
- Varje enskild skola sätter upp en lokal handlingsplan kring hur arbetet med tobaksfri skoltid ser ut på den egna enheten.
- Rektor ansvarar för att skapa rutiner gällande regelbunden tillsyn av rökfria skolgårdar.
- ANDT-frågor implementeras i undervisningen i enlighet med vad som föreskrivs i LGR11.
- Hälsosamtal tillsammans med skolsköterskan i år 4, 7 år 1. Återkopplas sedan på gruppnivå till mentor samt på elevhälsomöte.

Rutin om en elev röker under skoltid:

- All personal som ser en elev röka under skoltid informerar eleven om att skoltiden är rökfri. Personalen uppmanar eleven att släcka cigaretten
- Personalen som upptäckt att en elev brukar tobak, ofta ses i rökares sällskap eller får kännedom kring elevs missbruk informerar ansvarig mentor. Mentor kontaktar vårdnadshavare och informerar om rökningen/ misstänkt rökning samt informerar om tillgängligt stöd.
- Mentor vänder sig till EHT- personal och informerar samt får möjlighet till stöd i vidare kontakt med elev eller vårdnadshavare.

Rutin vid misstanke om langning eller missbruk

- Vid misstanke om att elev är påverkad av/missbrukar alkohol, narkotika, tobak eller doping tas kontakt med rektor. Vårdnadshavare kontaktas.
- Om eleven är påverkad i skolan hålls eleven under uppsikt till dess att vårdnadshavare hämtar sitt barn. Uppföljningssamtal med elev och vårdnadshavare sker tillsammans med klassföreståndare. Skolan skickar en skriftlig orosanmälan till socialförvaltningen.
- Vid tydlig misstanke om försäljning eller langning av alkohol, droger, doping eller tobak inom skolan är skolan rapporteringsskyldig till polis. Skolan skickar en skriftlig orosanmälan till socialförvaltningen.
- Vid upptäckt av tobaksbruk hos elev under skoltid meddelas elev att kontakt kommer att tas med mentor som meddelar vårdnadshavare.
- Mentor informerar elevhälsan om misstanke om missbruk/langning.

Rutin om elev misstänks vara påverkad av narkotika, dopingmedel eller alkohol under skoltid

- All personal som misstänker att en elev är påverkad av narkotika, dopingmedel eller alkohol ska omedelbart underrätta rektor eller elevhälsoteam.
- Eleven hämtas och informeras om misstanken. Vårdnadshavare underrättas och eleven är kvar på skolan till dess att vårdnadshavare kan hämta eleven.
- **Rektor ansvarar för att provtagning sker i samråd med skolsköterska. Rutin för provtagning kommer tas fram under hösten 2018 av chefen för centrala elevhälsan och länkas här.**
- Skolan gör en skriftlig orosanmälan till socialförvaltningen.

Tydliggörande av ansvarsfördelning:

- Barn- och utbildningsnämnden är ansvarig för beslut gällande en gemensam handlingsplan.
- ANDT-samordnaren inom förvaltningen ansvarar för att årligen uppdatera planen utifrån gällande lagstiftning. Uppdatering sker utifrån samråd med chefen för centrala elevhälsan och kommunens ANDT-samordnare.
- Rektor är ytterst ansvarig för att handlingsplanen efterlevs.
- All skolpersonal ansvarar för ett gemensamt, förebyggande förhållningssätt kring ANDT-frågor, samt för att uppmärksamma eventuell oro kring en elevs ANDT-användning.
- All skolpersonal ansvarar för att ha uppsikt över skolområdet och aktivt ingripa vid misstanke om elevers användande av narkotika, dopingmedel, alkohol och tobak.
- EHT har ett särskilt ansvar att hålla sig uppdaterade kring ANDT-frågor på skolan, samt för att stödja skolan i det förebyggande och hälsofrämjande gentemot skolans elever.